

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Moralna odpowiedzialność za czyny. Omów zagadnienie na podstawie *Makbeta* Williama Szekspira. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

William Szekspir, *Makbet*

EPOKA

Renesans

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 4 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Ludzie pragną sprawiedliwości i oczekują, że każdy winny zostanie ukarany. Dlatego ustala się normy społeczne - żeby ludzie czuli się bezpiecznie i mogli sobie wzajemnie ufać. To podstawa zdrowego społeczeństwa. O zasadach moralnych wiele powiedziano w literaturze. Na przykład to, że każdy człowiek ponosi odpowiedzialność za swoje czyny.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

Był to jeden z ulubionych tematów Williama Szekspira. Jego słynny dramat *Makbet* ukazuje psychiczne i moralne konsekwencje zbrodni. Tytułowy bohater usłyszał od czarownic przepowiednię, że zostanie królem Szkocji. To wzbudziło w nim żądzę władzy i ambicję. W tym momencie zaczął się jego moralny upadek. Pierwszą zbrodnię popełnił za namową żony. Zabijając króla Duncana, utorował sobie drogę do tronu Szkocji. Początkowo Makbet miał wyrzuty sumienia, jednak po objęciu władzy szybko się ich wyrzucił. Swoje rządy zaczął bardzo krwawo. Stał się bezwzględny i podejrzliwy, nawet wobec bliskich.

Z obawy, że Banko domysła się prawdy, Makbet postanowił zabić przyjaciela i jego syna. Potem było już tylko gorzej - bohater stopniowo wpadał w obłęd, miał ataki paniki, zachowywał się nieracjonalnie. Przestał radzić sobie z ciężarem zbrodni. Było kwestią czasu, kiedy doprowadzi do swojej zguby - i tak właśnie się stało. Zginął z ręki Makdufa, a głowę tyrana wystawiono na widok publiczny - jako przestrożę, że każdego zbrodniarza osiągnie kara.

O ile mężczyzna względnie radził sobie z zachwianą moralnością, o tyle jego żona nie wytrzymała presji. Na początku dramatu Lady Makbet była silną i bezwzględną kobietą. Sama popchnęła męża do zbrodni, a później pomagała mu utrzymać tron. Jednak pod koniec życia załamała się psychicznie, nie poradziła sobie z wyrzutami sumienia. Dręczona poczuciem winy, popełniła samobójstwo. Zarówno Makbet, jak i jego żona mogli porzucić zbrodnicze plany, ale tego nie zrobili - a potem nie było już odwrotu. Sami przyczynili się do swojego upadku. Na ich przykładzie Szekspir poucza, że każdy człowiek ma wolną wolę i nic nie zwalnia go z moralnej odpowiedzialności za swoje czyny.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Jeszcze dokładniej mówi o tym Fiodor Dostojewski w *Zbrodni i karze*. Główny bohater powieści (Rodion Raskolnikow) popełnił morderstwo. Wierzył, że jako wybitna jednostka ma prawo, a nawet obowiązek usunąć społecznych szkodników, takich jak lichwiarka Alona - więc nie grożą mu wyrzuty sumienia. Z czasem przekonał się, jak bardzo się mylił. Rodiona dręczyło poczucie winy, podupadł na zdrowiu fizycznym i psychicznym. Dopiero dzięki Soni zrozumiał, że nie ma usprawiedliwienia dla jego czynu. Przypadek Raskolnikowa wyraźnie pokazuje rozdarcie człowieka, który z jednej strony pragnie uniknąć odpowiedzialności za popełnioną zbrodnię, a z drugiej odczuwa potrzebę przyznania się do winy.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Obaj bohaterowie (Makbet i Raskolnikow) doświadczyli kryzysu moralnego i przeżyli wewnętrzny dramat. Każdy z nich zapłacił wysoką cenę za swoje czyny. Makbet jednak do samego końca tkwił w swoim

obłądnie. Nie nawrócił się i nie przyznał do winy, przez co zginął jako
znienawidzony tyran. Z kolei Raskolnikow znalazł drogę do odkupienia.
Zrozumiał swoje błędy i poniósł zasłużoną karę. Historie obydwu
bohaterów przypominają, że każdy człowiek jest moralnie
odpowiedzialny za swoje czyny.